

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – podział środków w samorządach powiatowych

Rafał Rudka
Ewelina Kocemba
Katarzyna Sekuła

Celem analizy było przedstawienie obrazu dystrybucji środków finansowych przekazywanych powiatom i miastom na prawach powiatu z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Wyniki przedstawiono w ramach naboru wniosków na 2021 rok.

Analizę oparto o dane pozyskane z 16 Urzędów Wojewódzkich oraz z Głównego Urzędu Statystycznego.

Wyniki zobrazowano odrębnie dla powiatów i miast na prawach powiatu.

Warto wiedzieć więcej
Analizy samorządowe

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Ustawą z 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2020 r. poz. 1430, z późn. zm.) powołany został nowy mechanizm wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje na drogach samorządowych – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD). Fundusz ten, wg założeń, ma stanowić kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem ma być przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Utworzenie Funduszu miało również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, wg założeń rządu, ma stanowić działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Źródła finansowania Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa. Ponadto Fundusz może zostać zasilony środkami pochodzącymi z przekazania skarbowych papierów wartościowych, a także dobrowolnych wpłat na rzecz Funduszu np. przez spółki, w których udziały albo akcje posiada Skarb Państwa. Wg założeń środki przekazywane przez Ministra Obrony Narodowej mają być w pierwszej kolejności przeznaczane na realizację inwestycji na drogach istotnych dla obronności Państwa.

Środki Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg są przekazywane na:

- dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i dróg gminnych;
- dofinansowanie budowy mostów lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych;
- finansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych o znaczeniu obronnym;
- dofinansowanie zadań mających na celu wyłącznie poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym – w ramach zadań powiatowych i gminnych;
- dofinansowanie budowy obwodnic lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich;
- dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu dróg wojewódzkich, dróg powiatowych lub dróg gminnych, zarządzanych przez prezydenta miasta na prawach powiatu będącego siedzibą wojewody lub sejmiku województwa.

Ostatnie trzy rodzaje zadań zostały wprowadzone ustawą z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2338).

Zasady podziału

Wg założeń, środki z RFRD przekazywane są na zasadach konkursowych, głównie na dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i gminnych. Wsparcie jest przyznawane na podstawie wniosków o dofinansowanie, składanych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach naborów przeprowadzanych na terenie każdego województwa. Za przeprowadzenie naboru oraz późniejszą ocenę wniosków o dofinansowanie odpowiadają wojewodowie.

Wg informacji opublikowanych na stronach Ministerstwa Infrastruktury warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie przez właściwego zarządcę drogi wniosku o dofinansowanie u wojewody i spełnienie kryteriów kwalifikacyjnych. Kryteria oceny wniosków określone są w ustawie o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg i wskazują szereg przesłanek, które powinny zostać wzięte pod uwagę przez komisję dokonującą oceny wniosku. Uwzględniono tam takie kwestie jak: zwiększenie dostępności transportowej jednostek administracyjnych, zapewnienie spójności sieci dróg publicznych, podnoszenie standardów technicznych dróg powiatowych i gminnych, poprawę stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego czy poprawę dostępności terenów inwestycyjnych. Natomiast wojewodowie ustalają szczegółowe kryteria uwzględniające specyfikę i potrzeby regionu.

Premier zatwierdza ostateczne listy zadań powiatowych i gminnych do dofinansowania z RFRD, z prawem dokonywania w nich zmian. W tym celu w planie finansowym RFRD wyodrębniono rezerwę w kwocie stanowiącej równowartość 5 % planowanych wydatków Funduszu w danym roku, którą dysponuje szef rządu.

Wg założeń wysokość dofinansowania ze środków RFRD na zadania powiatowe i gminne powinna być uzależniona od dochodów danej jednostki samorządu terytorialnego: im niższy dochód podatkowy jednostek samorządu terytorialnego, tym większa wartość dofinansowania, przy czym maksymalne dofinansowanie może wynieść do 80% kosztów realizacji zadania.

Analiza

Przedstawiona analiza poświęcona jest dystrybucji środków przekazywanych powiatom i miastom na prawach powiatu z RFRD w ramach naboru na 2021 rok.

Analiza została podzielona na dwie odrębne części – pierwsza obrazująca podział w powiatach, a druga w miastach na prawach powiatu. Przedstawiono dane finansowe w korelacji z grupą polityczną reprezentowaną przez prezydenta miasta na prawach powiatu lub starostę powiatu oraz jego ewentualnego koalicjanta, a także odniesiono to do ilości mieszkańców oraz do długości dróg będących w zarządzie danej jednostki samorządu terytorialnego.

Opcje polityczne w powiatach

W większości powiatów i miast na prawach powiatu funkcjonują „wielokolorowe” koalicje. W związku z czym na potrzeby niniejszej analizy dokonano agregacji na cztery zasadnicze kategorie, tj.:

- „PiS” – starostowie, którzy są z PiS i w radzie mają samodzielną większość oraz starostowie z PiS, w koalicji z innym ugrupowaniem – (Lider z PiS),
- „Koalicja z PiS” – starostowie lokalni (nie związani z żadną krajową partią polityczną, a przynajmniej nie posiadamy informacji o takim związku – startujący z lokalnego komitetu) lub partyjni (ale nie z PiS) lecz wybrani dzięki stworzeniu koalicji z PiS – (Lider nie z PiS, ale w koalicji z PiS),

-
- „Niezależni” – starostowie lokalni (nie związani z żadną krajową partią polityczną) lub z komitetu Bezpartyjni Samorządowcy lub z Mniejszości Niemieckiej, lecz wybrani dzięki stworzeniu koalicji z innym lokalnym ugrupowaniem lub partią z tzw. bloku senackiego (obejmującego PO, PSL i SLD) – (Lider niezależny, koalicja niezależni lub/i opozycja)
 - „Opozycja” – starostowie startujący z partyjnych list wyborczych tzw. bloku senackiego i będący w koalicji z inną partią z ww. bloku lub z komitetem niezależnym – (Lider z opozycji, koalicja opozycja lub/i niezależni)

Na dzień przekazania informacji o rozdzieleniu dotacji z RFRD rozkład pomiędzy ww. kategorie przedstawiał się następująco:

- PiS – 27,9%
- Koalicja z PiS – 14,2%
- Niezależni – 31,6%
- Opozycja – 26,3%

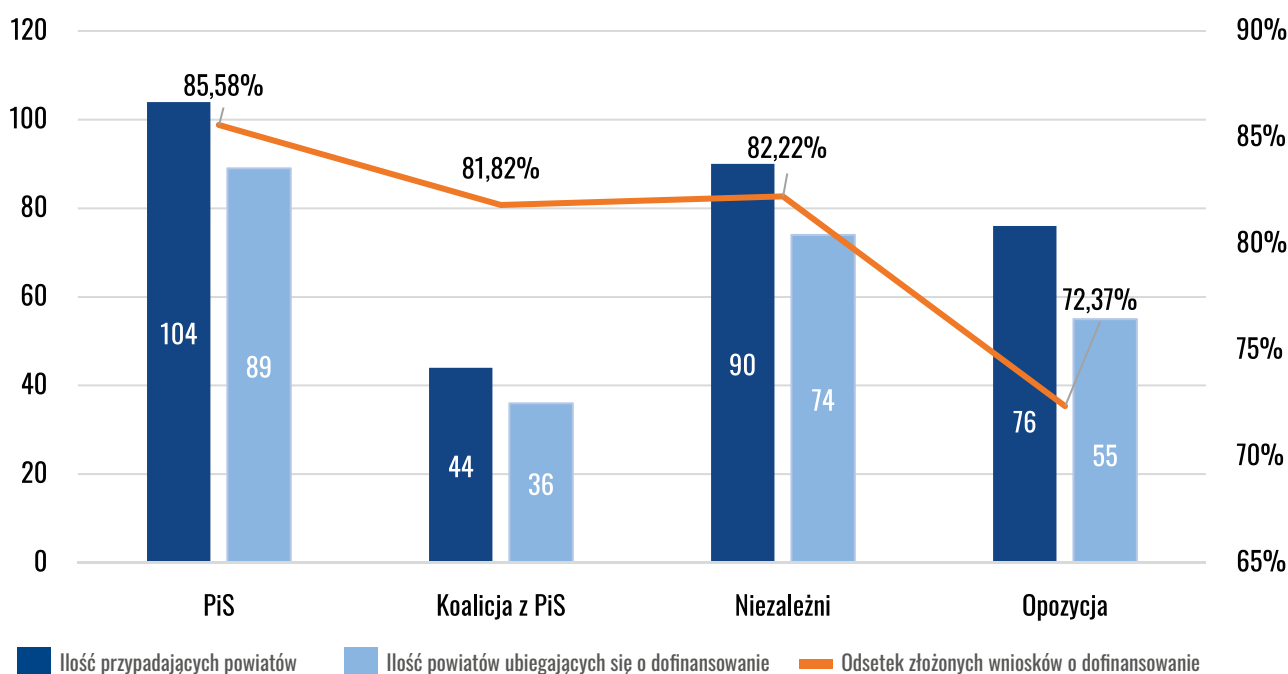

Według informacji opublikowanych przez Ministerstwo Infrastruktury w 2021 r. wsparcie rządowe uzyska 2 189 zadań, w tym 622 powiatowe i 1 567 gminnych. Dzięki temu planowana jest budowa, przebudowa lub remont 3,9 tys. km dróg: 2,1 tys. km powiatowych i 1,8 tys. km gminnych. Łączna wartość środków RFRD przeznaczonych na dofinansowanie realizacji inwestycji w 2021 roku to 3 258 mln zł. Na dofinansowanie zadań gminnych trafiło 1 463 mln zł, na zadania powiatowe przeznaczonych zostało 1 295 mln zł, wartość dofinansowania zadań na drogach obronnych to 500 mln zł.

Odnosząc to do naboru, którego wyniki zostały opublikowane 21 kwietnia 2021 r., dofinansowanie dla poszczególnych rodzajów samorządu powiatowego wygląda następująco: samorzady powiatowe (powiaty i miasta na prawach powiatu) w sumie otrzymały ponad 1 415 mln zł (w przypadku powiatów zaliczono zarówno zadania na drogach powiatowych jak i na drogach gminnych), w tym powiaty – ponad 1 265 mln zł, a miasta na prawach powiatu – ponad 150 mln zł.

Tą część analizy rozpoczynamy od powiatów, które złożyły wnioski o dofinansowanie. W sumie było to 254 samorzady, z czego dofinansowanie na rok 2021 otrzymało 251 powiatów.

Wykres 1. Powiaty. Ilość powiatów przypadających na daną grupę polityczną, które w 2021 roku mogły ubiegać się o dofinansowanie oraz faktycznie ubiegających się wraz wartością procentową tego wskaźnika

Powyższy wykres pokazuje ilości powiatów przypadających na daną grupę polityczną, które w 2021 roku mogły ubiegać się o dofinansowanie z RFRD oraz faktycznie ubiegających się wraz z wartością procentową tego wskaźnika. Na 104 powiaty z grupy PiS wniosek złożyło 89 samorządów, tj. 85,58% uprawnionych. Drugą z kolei grupą są samorzady niezależne, gdzie z grupy 90 powiatów 74 złożyło wniosek, tj. 82,22% uprawnionych. Kolejną grupą to będący w koalicji z PiS, z której na 44 powiaty 36 złożyło wniosek, tj. 81,82% uprawnionych. Ostatnią grupą jest opozycja, gdzie na 76 powiatów jedynie 55 złożyło wniosek, tj. 72,37% uprawnionych.

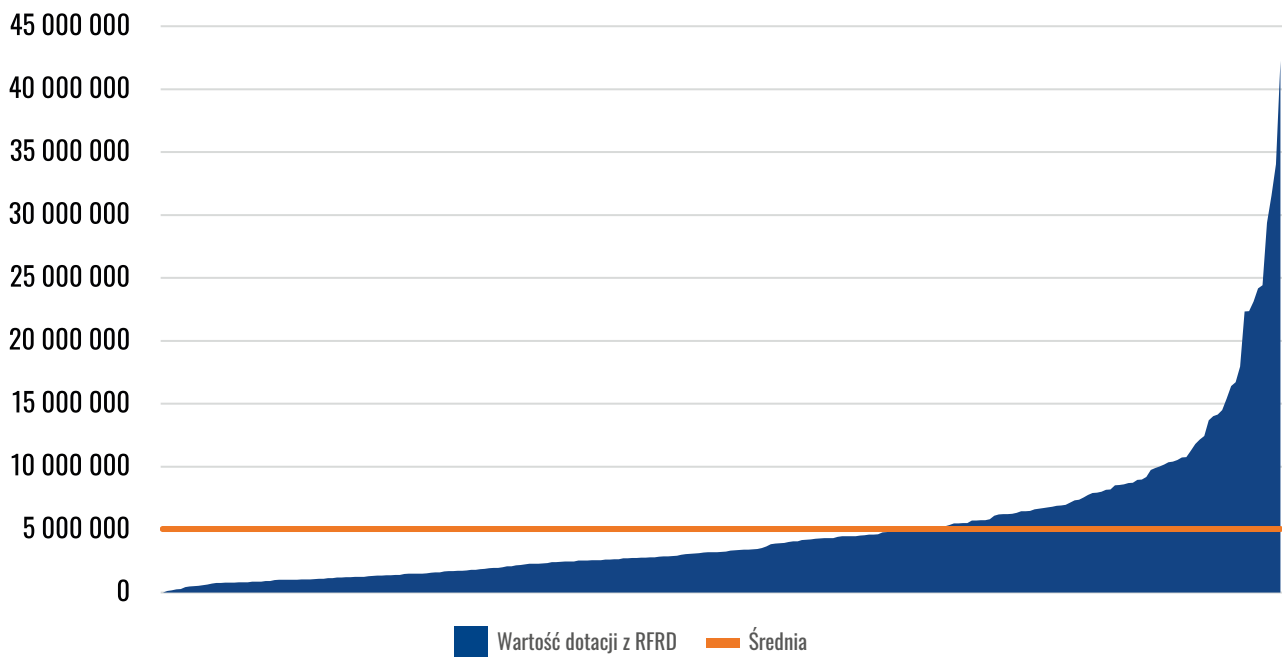
W wyniku dystrybucji środków z RFRD w roku 2021 do powiatów trafi łącznie nieco ponad 1,265 mld zł.

Z 314 powiatów środki na rok 2021 przyznano 251 samorządom co stanowi 79,93% wszystkich powiatów.

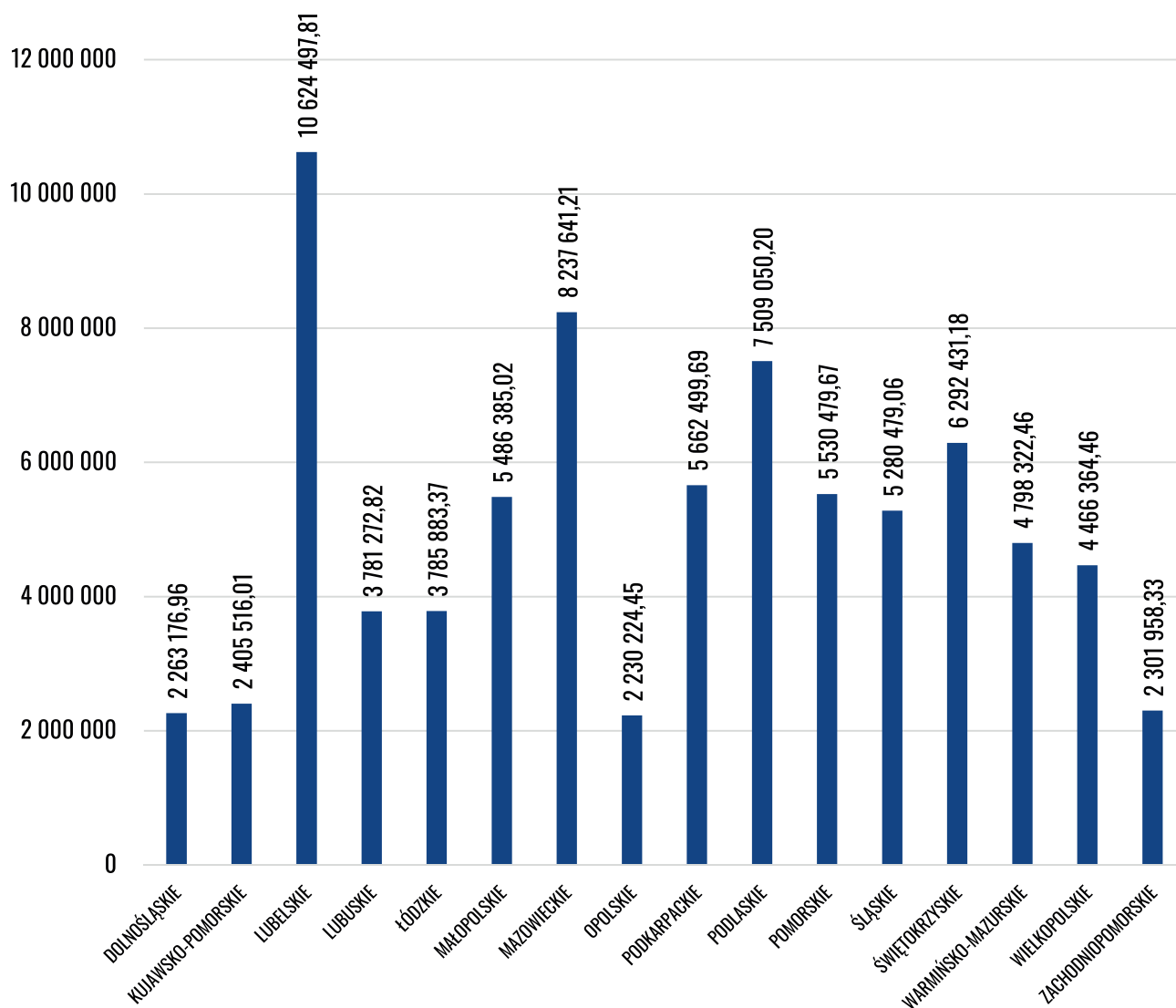
Wysokość otrzymanego wsparcia w powiatach (w przypadku samorządów, które otrzymały dofinansowanie) waha się w przedziale od 1,3 tys. zł do ponad 42,26 mln zł na powiat. Rozstrzał kwotowy widoczny jest na poniżej zamieszczonym wykresie.

Średnia na 2021 r. dla powiatów, które otrzymały dofinansowanie wynosi 5 041 100,26 zł.

Wykres 2. Powiaty. Rozkład wysokości otrzymanego dofinansowania na rok 2021 (w zł)

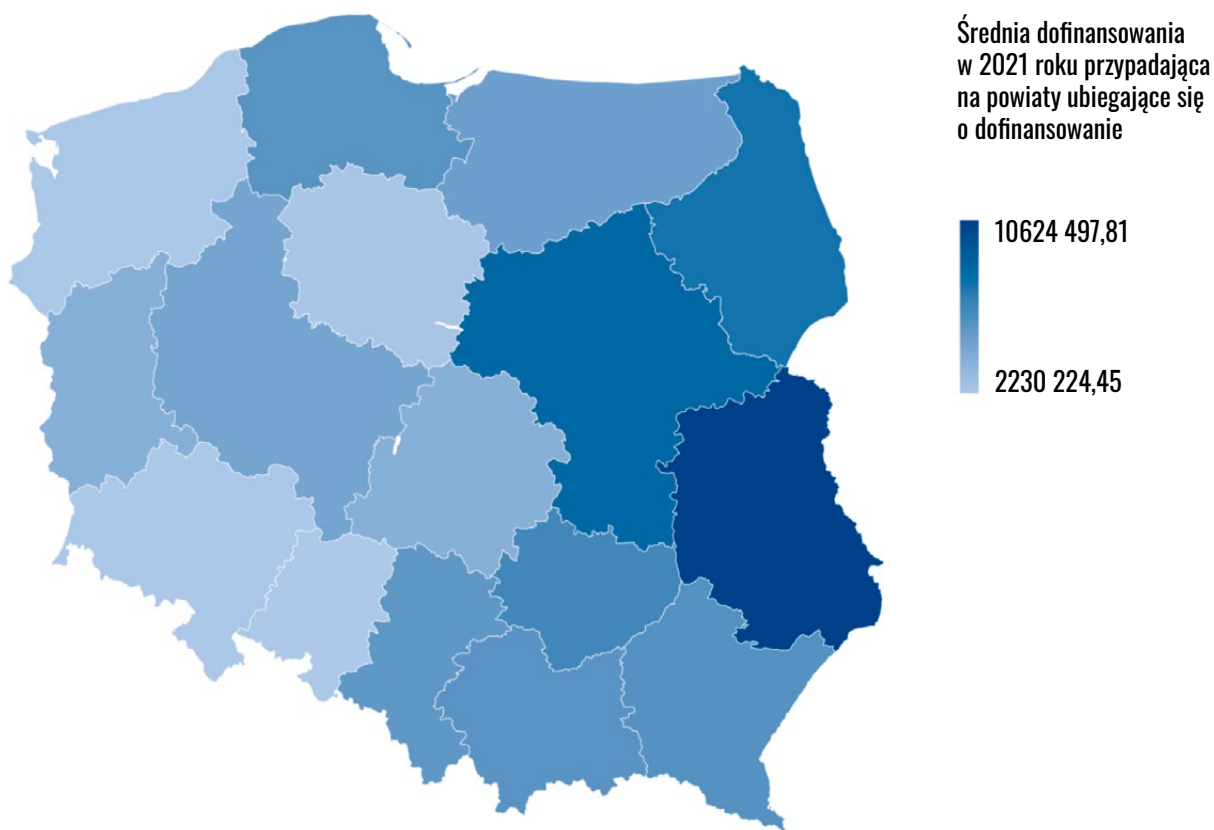

Wykres 3. Powiaty. Rozkład średniej kwoty otrzymanego w 2021 dofinansowania z RFRD przypadająca na powiaty w poszczególnych województwach (w zł)

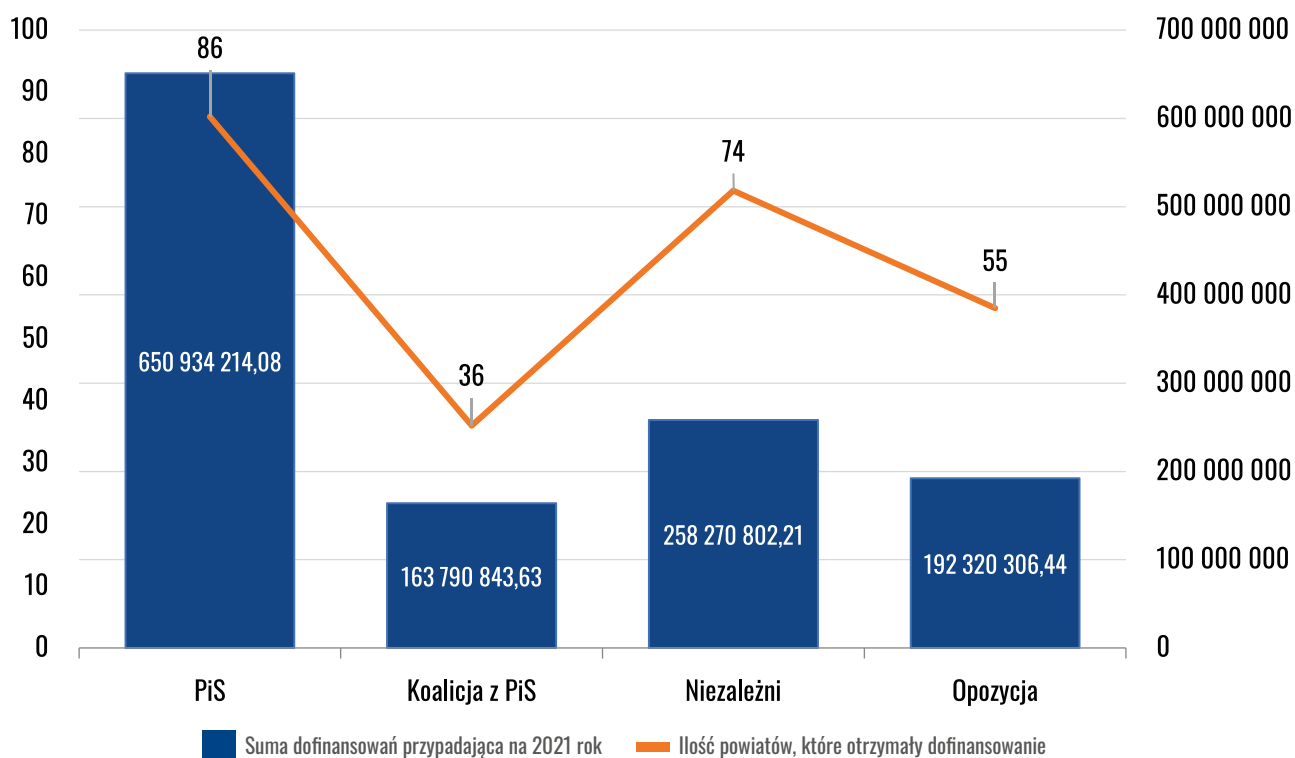
Z powyższego wykresu wynika, że największa średnia wysokość dofinansowania dotyczy województwa lubelskiego, gdzie średnio na powiat przyznano ponad 10,62 mln zł. Po drugiej stronie, z najniższym średnim dofinansowaniem na powiat, jest województwo opolskie z kwotą nieco ponad 2,23 mln zł.

Mapa 1. Powiaty. Rozkład terytorialny obrazujący średnią kwotę otrzymanego w 2021 dofinansowania z RFRD przypadającą na powiaty w poszczególnych województwach (w zł)

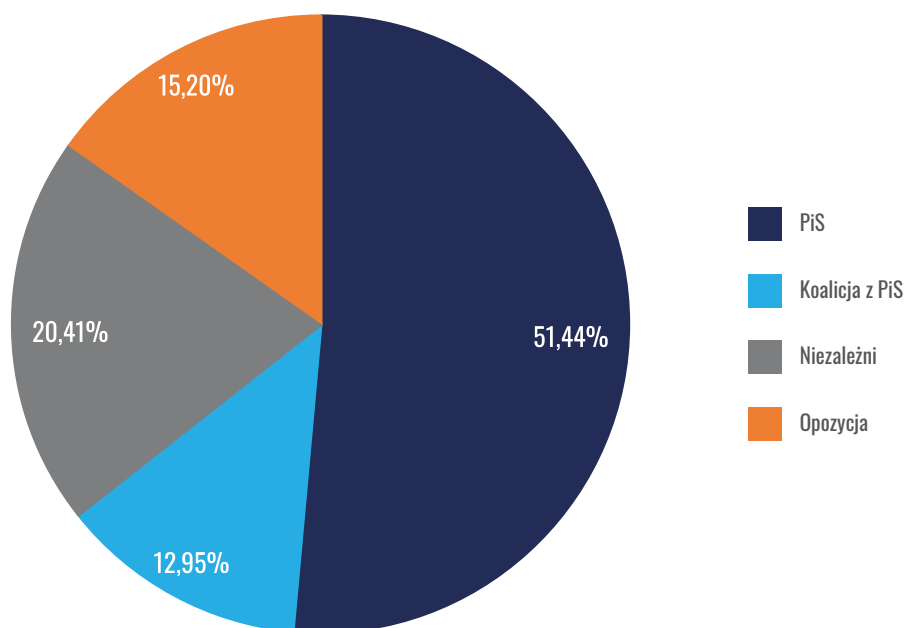
Z powyższego terytorialnego zobrazowania wynika, że samorzady powiatowe ze wschodniej część Polski otrzymały wyższe średnie dofinansowanie aniżeli te po stronie zachodniej.

Wykres 4. Powiaty. Sumaryczna kwota przyznanego w 2021 roku dofinansowania z RFRD (w zł) w zależności od grupy politycznej wraz z liczbą samorządów, które otrzymały dofinansowanie

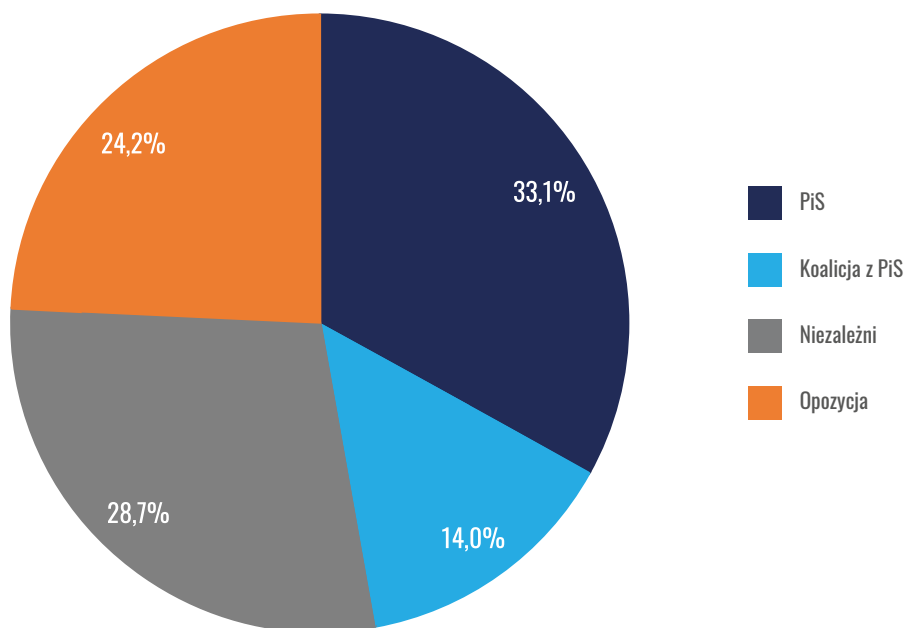
Z powyższego wykresu wynika, że z kwoty ponad 1,265 mld zł, które w 2021 r. zostały przyznane powiatom z RFRD: ponad 650 mln zł trafiło do powiatów kierowanych przez osobę z PiS; ponad 258 mln zł do powiatów zarządzanych przez osobę z poza partyjnego układu; ponad 192 mln zł do powiatów będących w rękach osób z opozycji oraz prawie 164 mln zł do powiatów, w których zawarta jest koalicja z PiS. Obrazując liczbę powiatów, które otrzymały dofinansowanie zauważamy, że najwięcej bo 85 to powiaty związane z partią rządzącą; 74 to powiaty, w których włodarzem jest osoba niezależna; 55 to powiaty zarządzane przez osobę związaną z opozycją, a 36 to powiaty, w których zawarta jest koalicja z PiS.

Wykres 5. Udział powiatów w łącznej kwocie otrzymanego w 2021 roku dofinansowania z RFRD w zależności od grupy politycznej (w %)

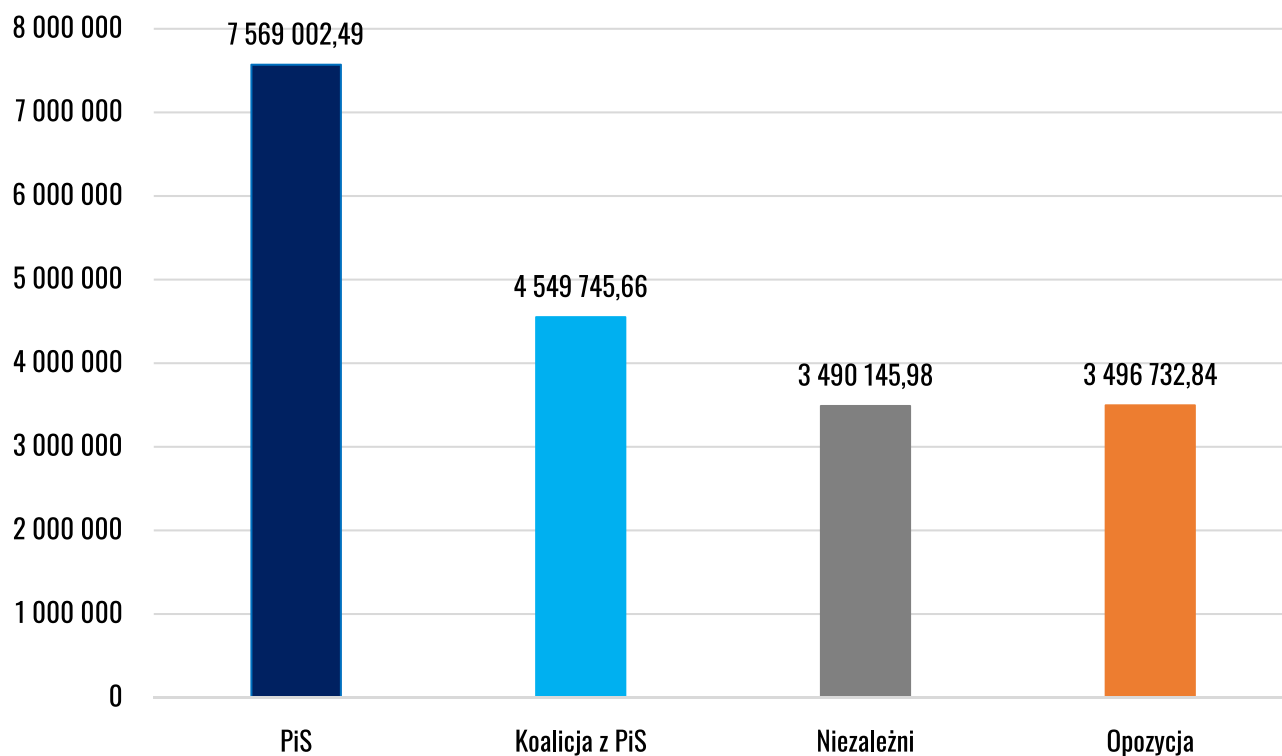
Warto porównać wyżej zaprezentowany wykres z innym obrazującym procentowy rozkład grup politycznych we wszystkich powiatach w Polsce.

Wykres 6. Rozkład grup politycznych we wszystkich powiatach w Polsce (w %)

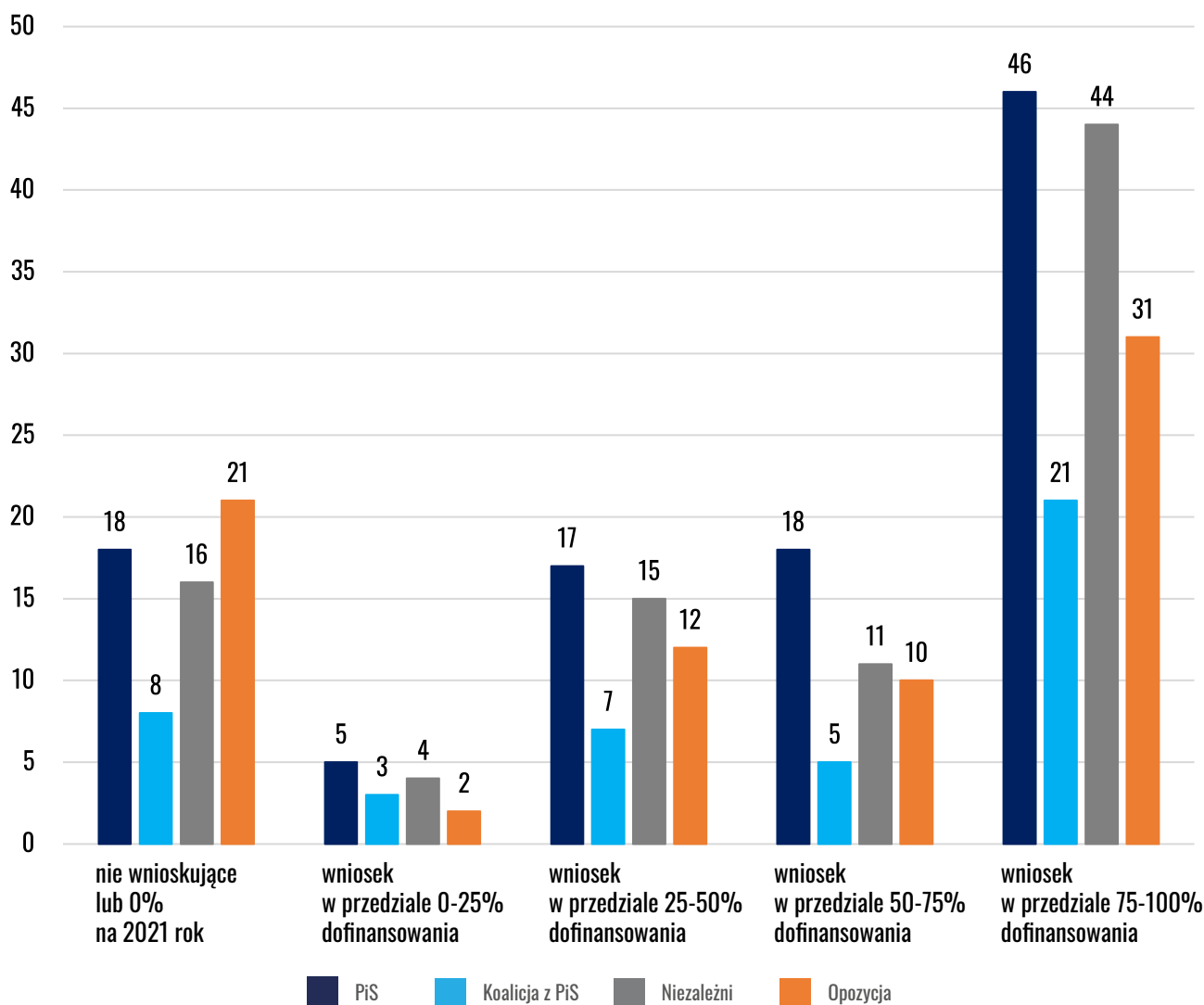
Jak wcześniej wspomniano średnia wysokość otrzymanego wsparcia przez powiaty wynosi nieco ponad 5 mln zł. Odnosząc to do barw politycznych otrzymujemy następujący obraz.

Wykres 7. Powiaty. Rozkład średniej wysokości otrzymanego w 2021 roku dofinansowania z RFRD w zależności od grupy politycznej (w zł)

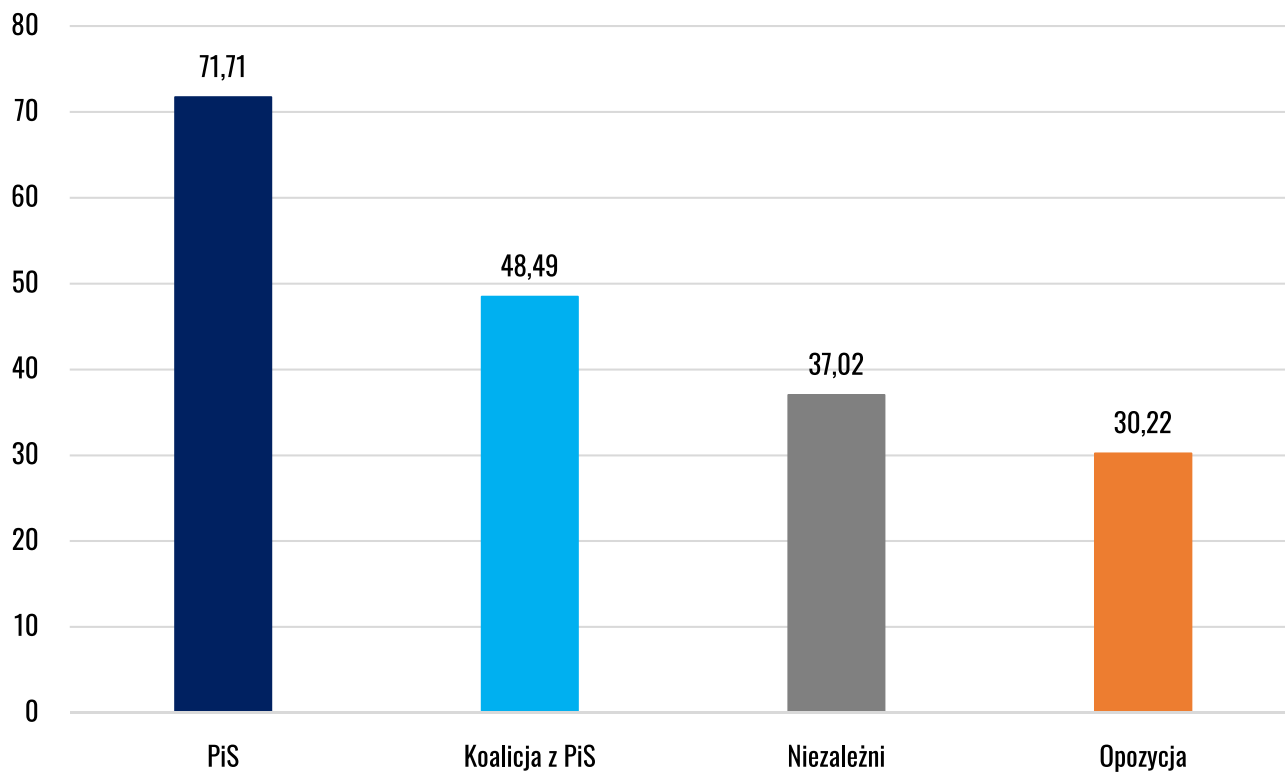
Z powyższego wykresu wynika wyraźna rozbieżność pomiędzy średnią wysokością dofinansowania powiatów związanych z partią rządzącą, a tych które są zarządzane przez osoby z opozycji. Różnica pomiędzy skrajnymi średnimi wartościami wynosi ponad 4 mln zł.

Wykres 8. Powiaty. Rozkład wysokości procentowej wartości dofinansowania otrzymanego w 2021 roku z RFRD wraz z grupą polityczną

Powyższy wykres przedstawia ilości złożonych wniosków z określonej grupy politycznej w korelacji z rozkładem wartości procentowego dofinansowania danego wniosku. Proporcjonalnie największą część wniosków otrzymała dofinansowanie w przedziale 75-100%, kolejną grupą była w przedziale 25-50%, następnie 50-75%, a najmniej w przedziale 0-25%. Dość duża grupa powiatów nie wnioskowała w 2021 r.

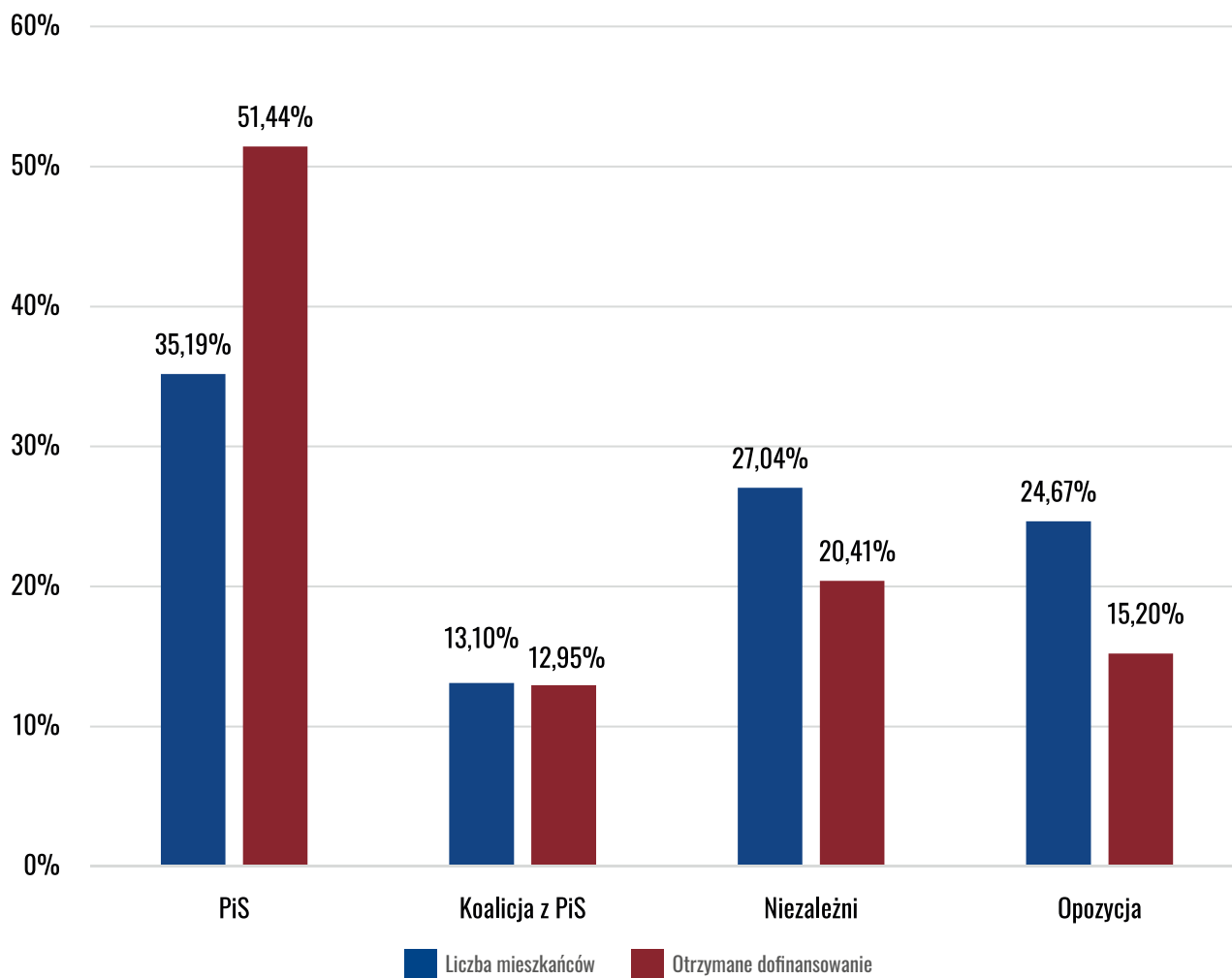
Wykres 9. Powiaty. Rozkład średniej wysokości otrzymanego na rok 2021 dofinansowania z RFRD na 1 mieszkańca w zależności od grupy politycznej (w zł)

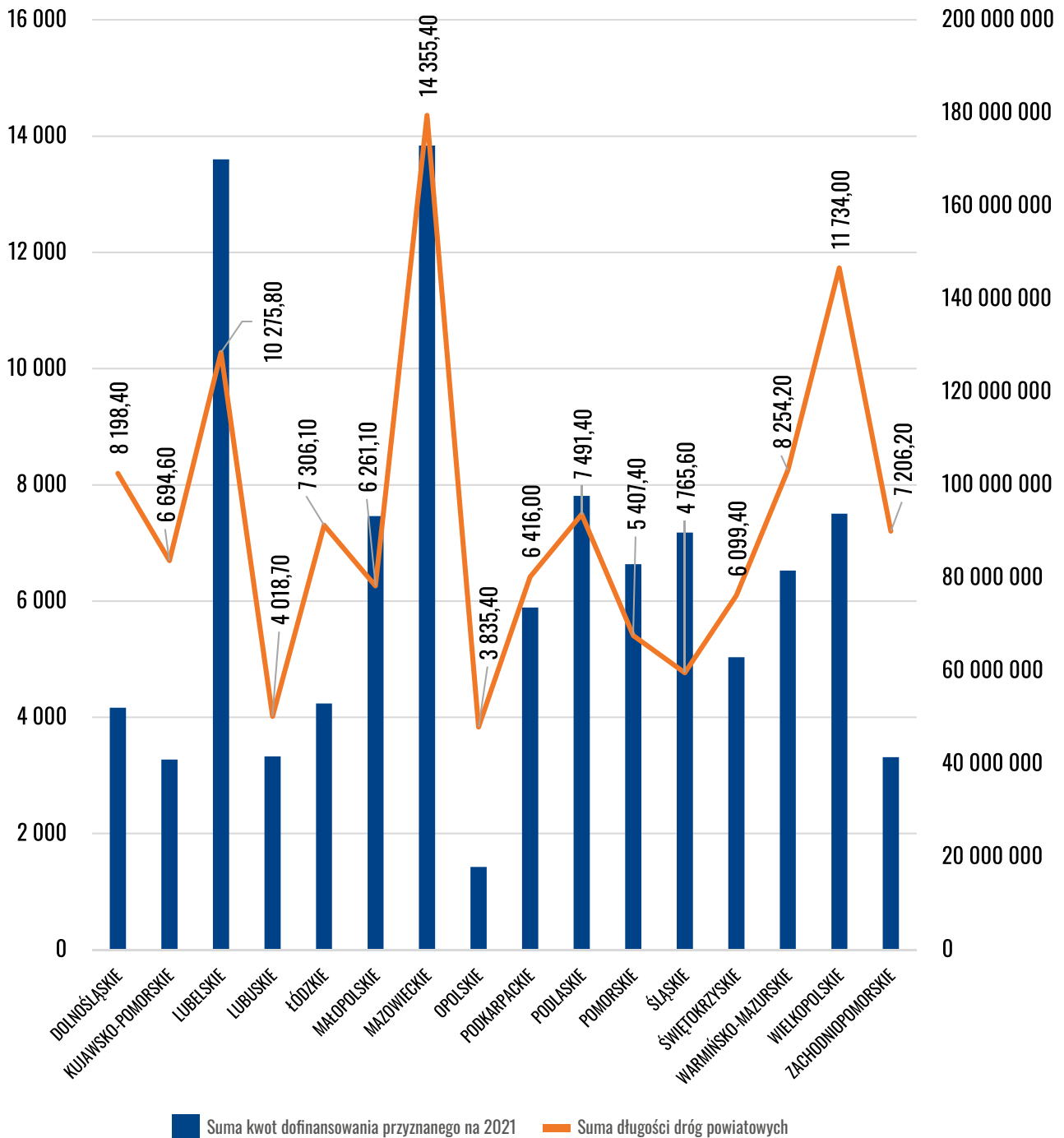
Z powyższego wykresu jasno wynika rozbieżność pomiędzy średnią wysokością dofinansowania na 1 mieszkańca w powiatach związanych z partią rządzącą, a tych które są zarządzane przez osoby z partii opozycyjnej. Różnica pomiędzy skrajnymi średnimi wartościami na 1 mieszkańca wynosi ponad 41 zł.

Zestawiając ze sobą proporcje pomiędzy liczbą ludności zamieszkującą teren zarządzany przez osobę z określonej grupy politycznej do proporcji rozdysponowanych środków finansowych otrzymujemy poniżej przedstawiony obraz.

Wykres 10. Powiaty. Udział w podziale środków (w %)

Wykres 11. Powiaty. Rozkład sumy kwot dofinansowania otrzymanego w 2021 roku z RFRD (w zł) do sumy długości dróg powiatowych (w km) w każdym z województw

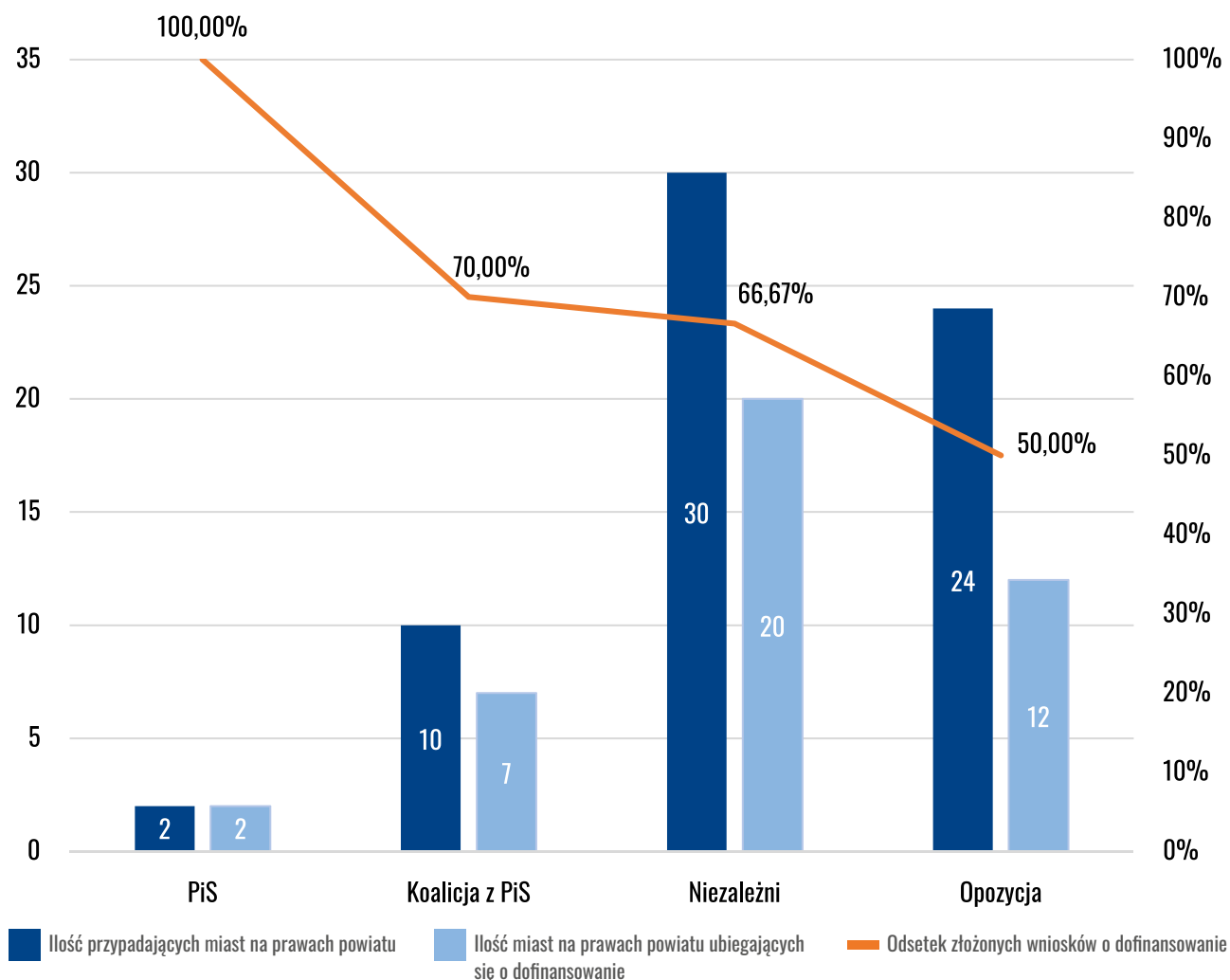

Z powyższego wykresu wynika, że nie ma korelacji pomiędzy długością powiatowej sieci drogowej, a kwotą dofinansowania trafiającą w 2021 roku do danego województwa.

Tą część analizy rozpoczynamy od miast na prawach powiatów, które złożyły wnioski o dofinansowanie. W sumie było to 41 samorządów, z czego dofinansowanie na rok 2021 otrzymało 40 miast na prawach powiatu.

Wykres 12. Miasta na prawach powiatu. Ilość miast przypadających na daną grupę polityczną, które w 2021 roku mogły ubiegać się o dofinansowanie oraz faktycznie ubiegających się wraz z wartością procentową tego wskaźnika

Powyższy wykres pokazuje ilości miast na prawach powiatu przypadających na daną grupę polityczną, które w 2021 roku mogły ubiegać się o dofinansowanie z RFRD oraz faktycznie ubiegających się wraz z wartością procentową tego wskaźnika. Na 2 miasta na prawach powiatu z grupy PiS obydwu złożyły wniosek, tj. 100% uprawnionych.

Drugą z kolei grupą są samorządy będące w koalicji z PiS, gdzie z grupy 10 miast na prawach powiatu 7 z nich złożyło wniosek, tj. 70% uprawnionych. Kolejna grupa to niezależni, w której z 30 miast na prawach powiatu 20 złożyło wniosek, tj. 66,67% uprawnionych. Ostatnią grupą jest opozycja, gdzie na 24 miasta na prawach powiatu jedynie 12 złożyło wniosek, tj. 50% uprawnionych.

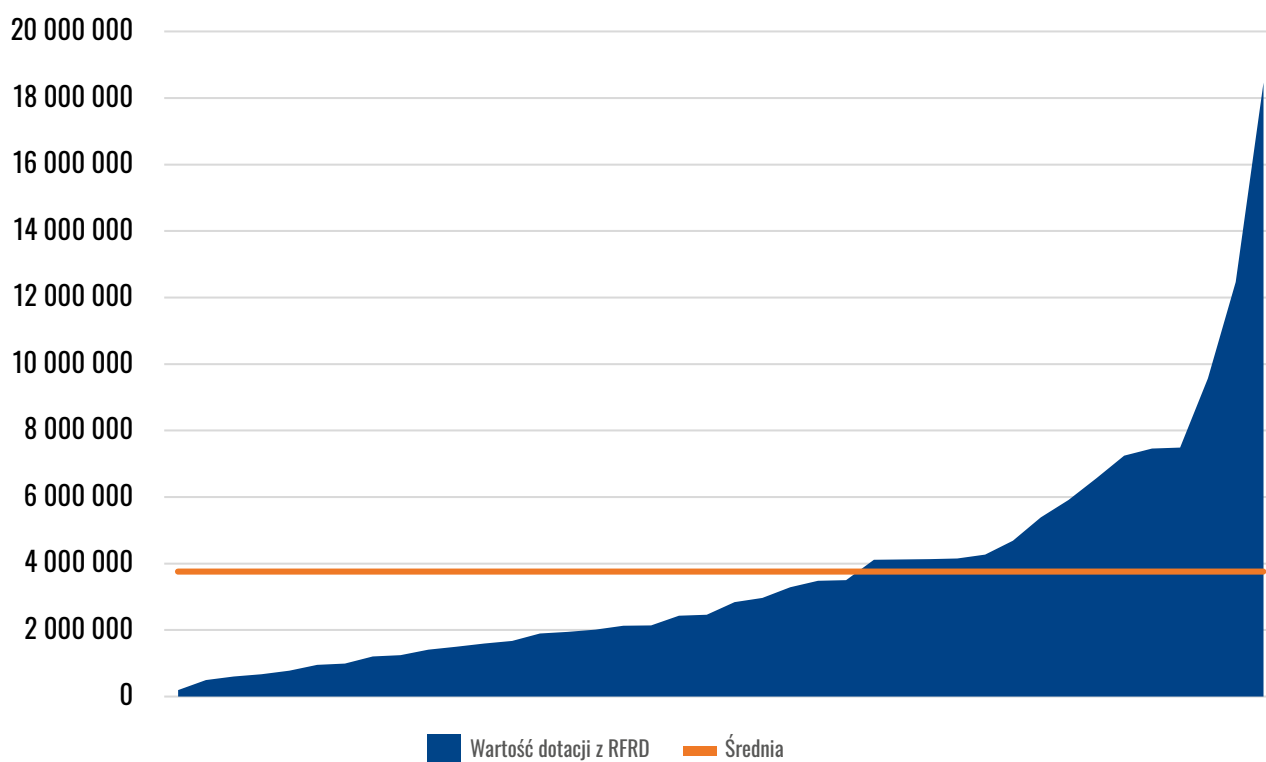
W wyniku dystrybucji środków z RFRD w roku 2021 do miast na prawach powiatu trafi łącznie nieco ponad 150 mln zł.

Z 66 miast na prawach powiatu środki na rok 2021 przyznano 40 samorządom co stanowi 60,6% wszystkich miast na prawach powiatu.

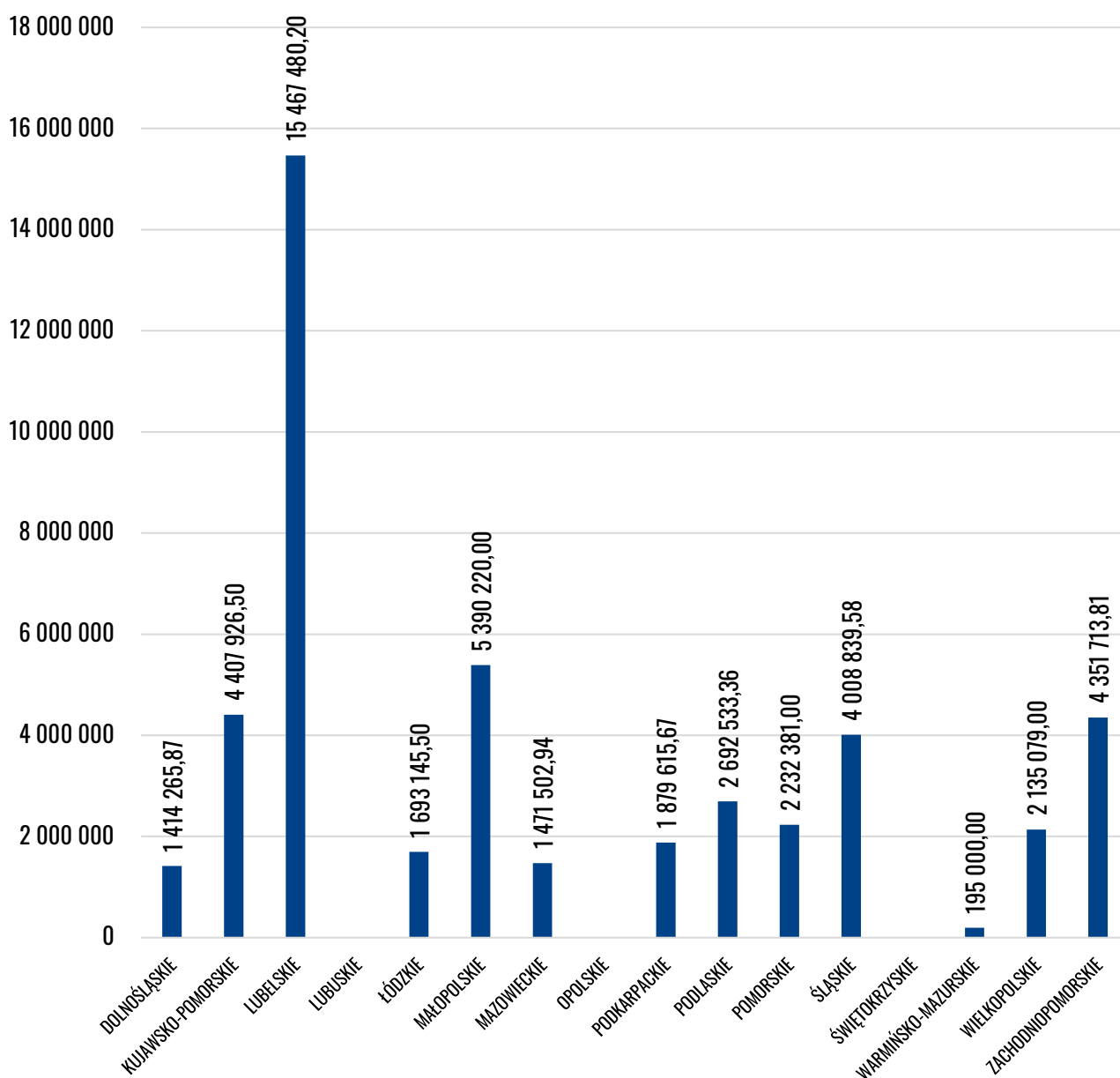
Wysokość otrzymanego wsparcia w miastach na prawach powiatu (w przypadku samorządów, które otrzymały dofinansowanie) waha się w przedziale od 195 tys. zł do ponad 18,46 mln zł na miasto. Rozstrzał kwotowy widoczny jest na poniżej zamieszczonym wykresie.

Średnia na 2021 r. dla miast na prawach powiatu, które otrzymały dofinansowanie wynosi 3 762 501,43 zł.

Wykres 13. Miasta na prawach powiatu. Rozkład wysokości otrzymanego dofinansowania na rok 2021 (w zł)

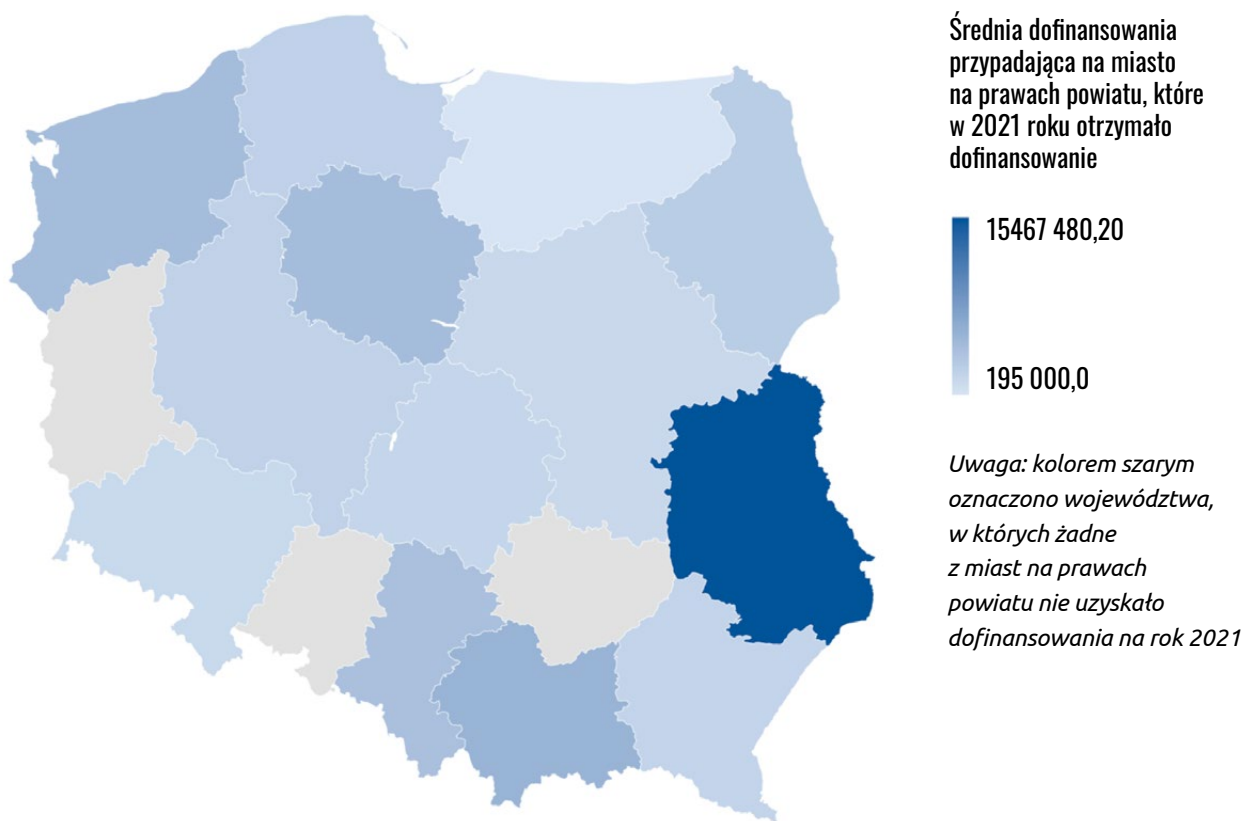
Wykres 14. Miasta na prawach powiatu. Rozkład średniej kwoty otrzymanego w 2021 dofinansowania z RFRD przypadająca na miasto w poszczególnych województwach (w zł)

Z powyższego wykresu wynika, że największa średnia wysokości dofinansowania (nie uwzględniając województw, w których żadne miasto na prawach powiatu w 2021 roku nie uzyskało dofinansowania) dotyczy województwa lubelskiego, gdzie średnio na miasto na prawach powiatu przyznano ponad 15,46 mln zł. Po drugiej stronie, z najniższym średnim dofinansowaniem na miasto jest województwo warmińsko-mazurskie z kwotą 195 tys. zł.

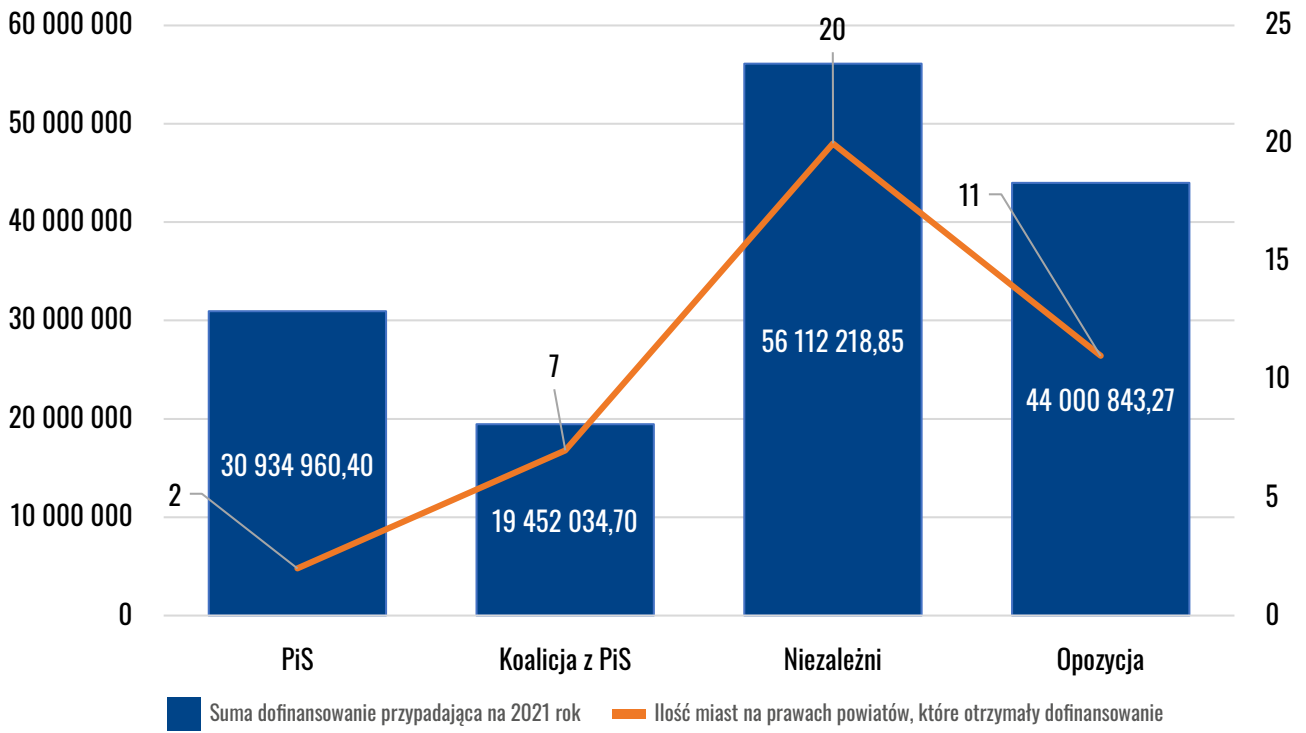

Mapa 2. Miasta na prawach powiatu. Rozkład terytorialny obrazujący średnią kwotę otrzymanego w 2021 dofinansowania z RFRD przypadającą na miasta w poszczególnych województwach (w zł)

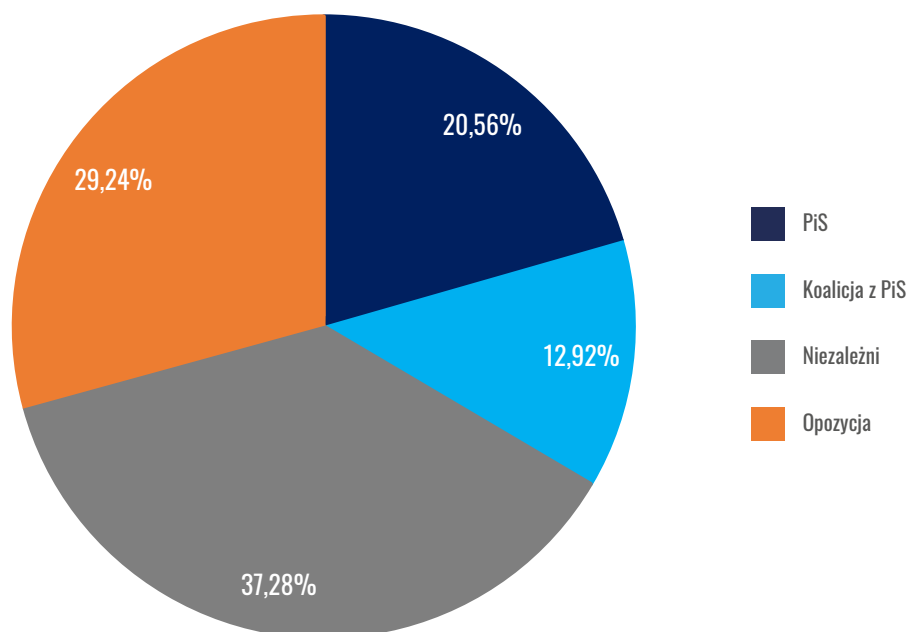
Z powyższego terytorialnego zobrazowania wynika, że miasta na prawach powiatu z województwa lubelskiego otrzymały zdecydowanie wyższe średnie dofinansowanie niż miasta z pozostałej części Polski.

Wykres 15. Miasta na prawach powiatu. Sumaryczna kwota przyznanego w 2021 roku dofinansowania z RFRD (w zł) w zależności od grupy politycznej wraz z liczbą samorządów, które otrzymały dofinansowanie

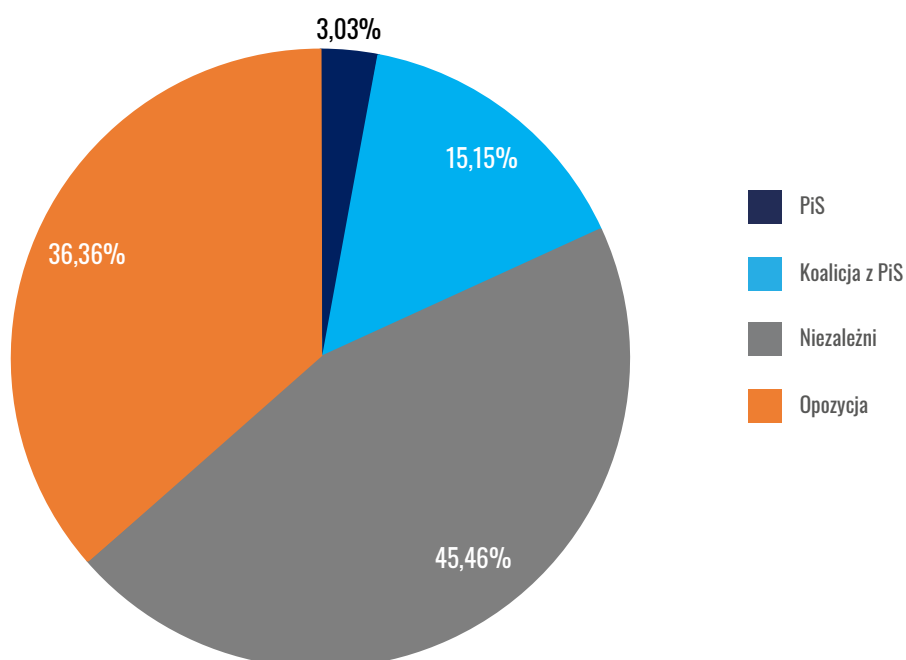
Z powyższego wykresu wynika, że z kwoty nieco ponad 150 mln zł, które w 2021 r. zostały przyznane miastom na prawach powiatu z RFRD: ponad 56 mln zł trafiło do miast na prawach powiatu kierowanych przez osobę niezależną; ponad 44 mln zł do miast na prawach powiatu zarządzanych przez osobę związaną z opozycją; blisko 31 mln zł do miast na prawach powiatu będących w rękach osób z opcji rządzącej oraz ponad 19 mln zł do miast na prawach powiatu, w których zawarta jest koalicja z PiS. Obrazując liczbę miast na prawach powiatu, które otrzymały dofinansowanie zauważamy, że najwięcej bo 20 to miasta związane z osobą niezależną; 11 to miasta, w których wóldarzem jest osoba z opozycji; 7 to miasta zarządzane przez osobę będącą w koalicji z PiS, a 2 to miasta, w których zarządza osoba związana z PiS.

Wykres 16. Udział miast na prawach powiatu w łącznej kwocie otrzymanego w 2021 roku dofinansowania z RFRD w zależności od grupy politycznej (w %)

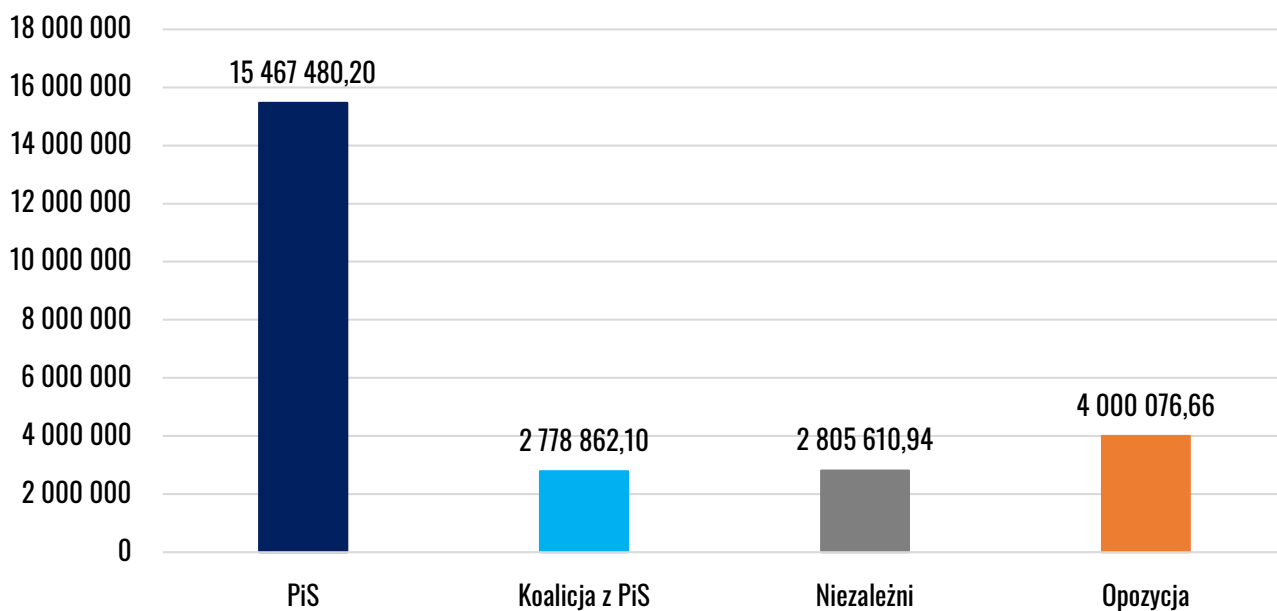
Warto porównać wyżej zaprezentowany wykres z innym obrazującym procentowy rozkład grup politycznych we wszystkich miastach na prawach powiatu w Polsce.

Wykres 17. Rozkład grup politycznych we wszystkich miastach na prawach powiatu w Polsce (w %)

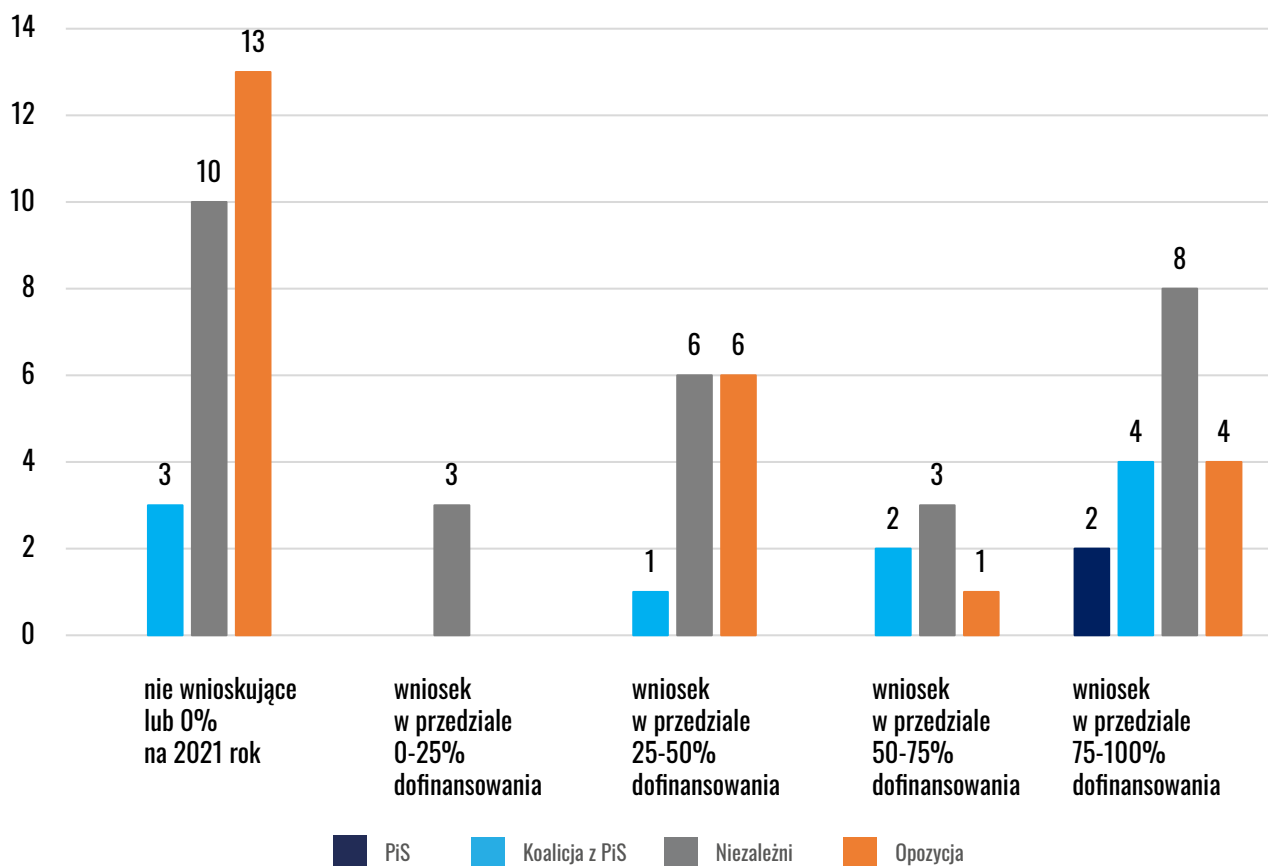
Jak wcześniej wspomniano średnia wysokość otrzymanego wsparcia przez miasta na prawach powiatu wynosi nieco ponad 3,7 mln zł. Odnosząc to do barw politycznych otrzymujemy następujący obraz.

Wykres 18. Miasta na prawach powiatu. Rozkład średniej wysokości otrzymanego w 2021 roku dofinansowania z RFRD w zależności od grupy politycznej (w zł)

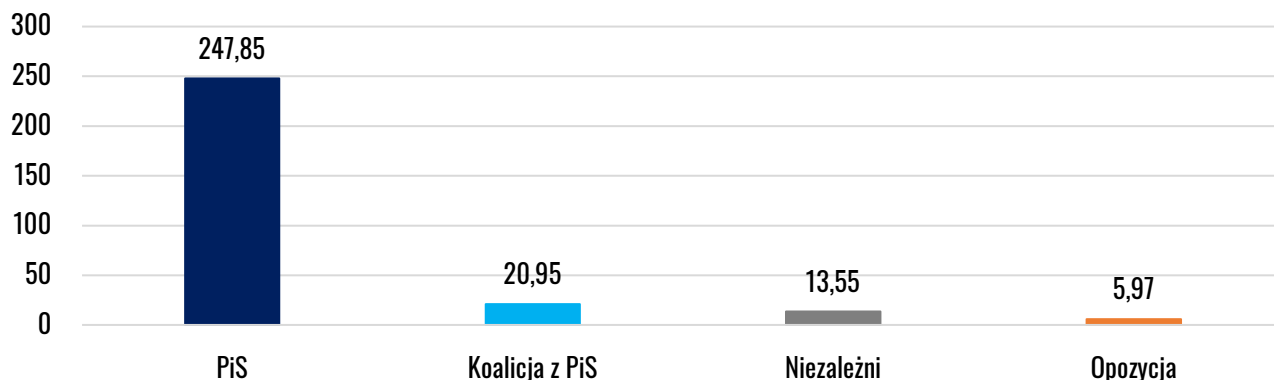
Z powyższego wykresu wynika wyraźna rozbieżność pomiędzy średnią wysokością dofinansowania miast na prawach powiatu związanych z partią rządzącą, a tych które są zarządzane przez osoby z opozycji. Różnica pomiędzy skrajnymi średnimi wartościami wynosi ponad 12,6 mln zł.

Wykres 19. Miasta na prawach powiatu. Rozkład wysokości procentowej wartości dofinansowania otrzymanego w 2021 roku z RFRD wraz z grupą polityczną

Powyższy wykres przedstawia ilości złożonych wniosków z określonej grupy politycznej w korelacji z rozkładem wartości procentowego dofinansowania danego wniosku. Największa grupa znajduje się w obszarze samorządów, które nie wnioskowały o środki na 2021. Z kolei w odniesieniu do wniosków, które otrzymały dofinansowanie proporcjonalnie największa część wniosków dofinansowana została w przedziale 75-100%, kolejna grupa była w przedziale 25-50%, następnie 50-75%, a następnie w przedziale 0-25%.

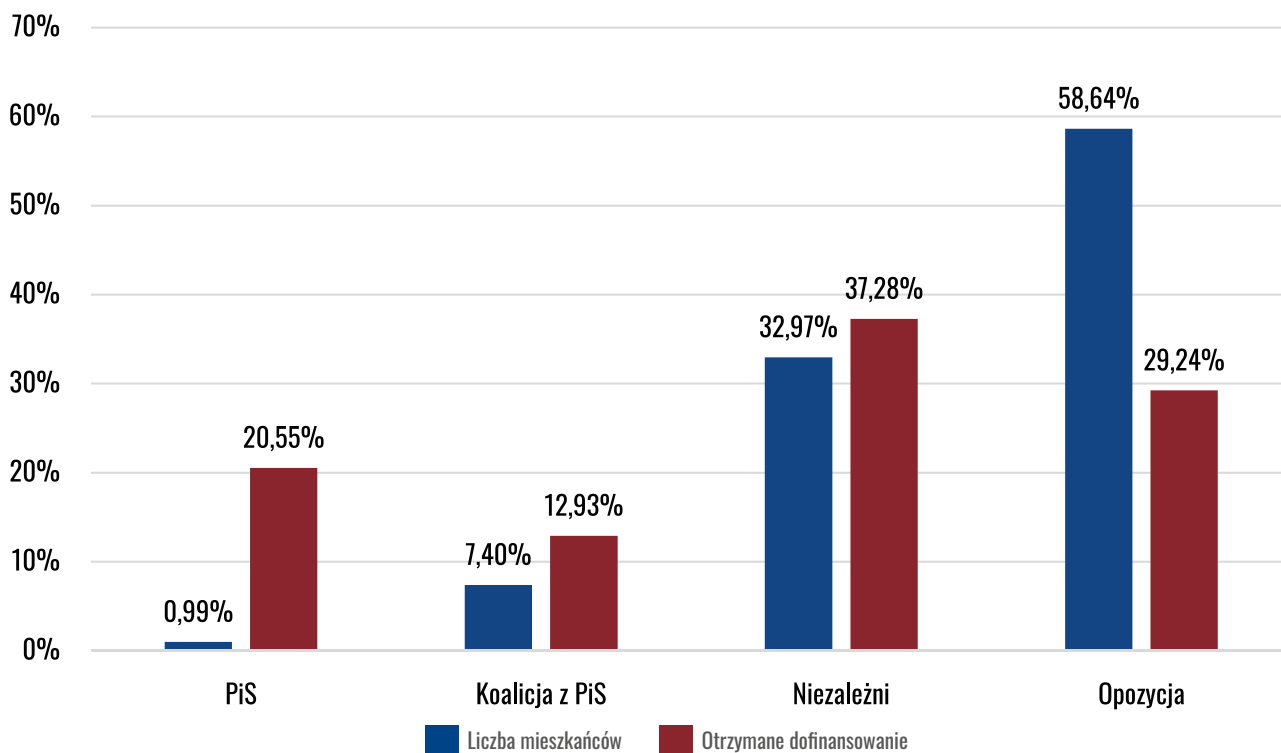
Wykres 20. Miasta na prawach powiatu. Rozkład średniej wysokości otrzymanego na rok 2021 dofinansowania z RFRD na 1 mieszkańca w zależności od grupy politycznej (w zł)

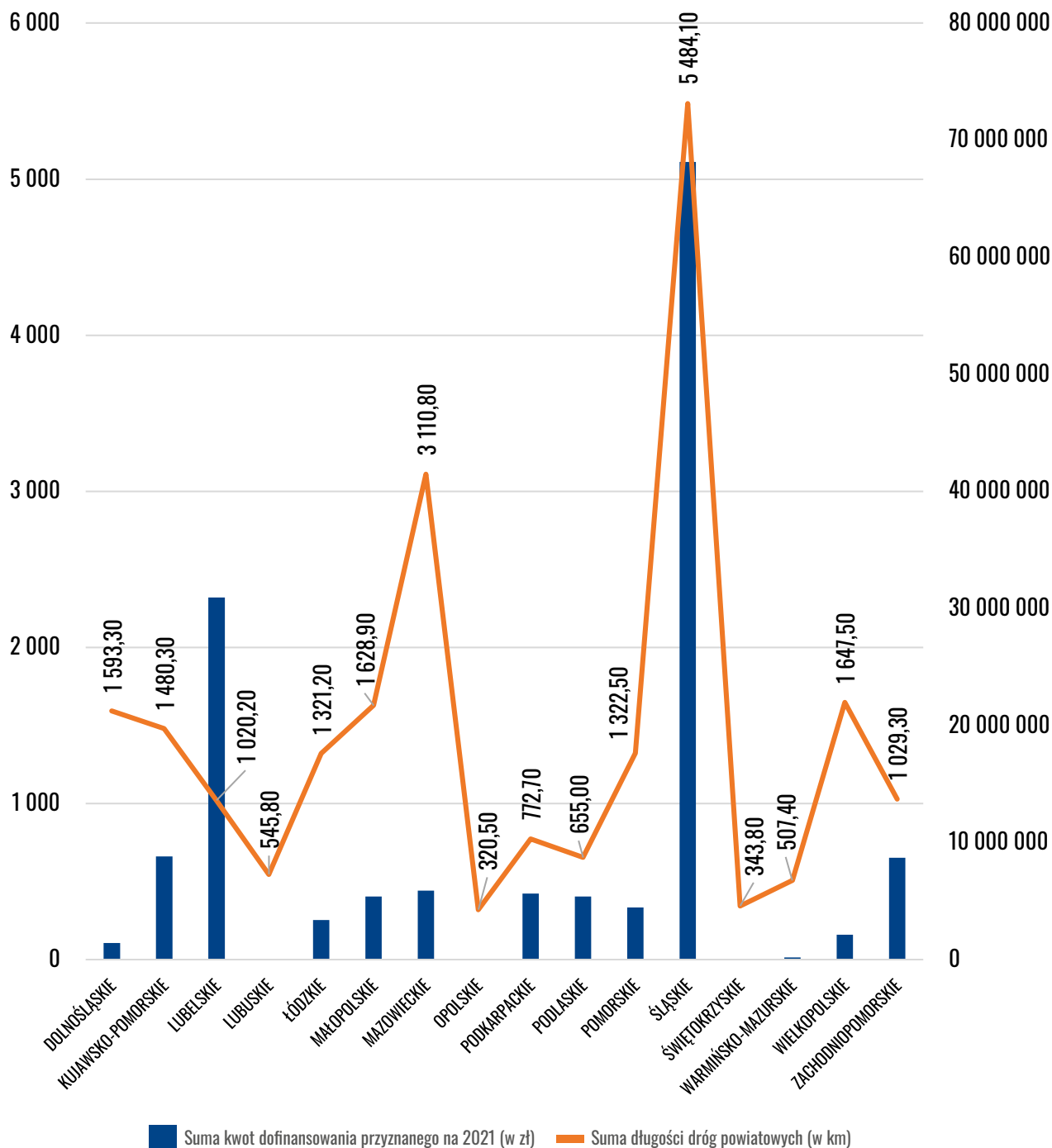
Z powyższego wykresu jasno wynika rozbieżność pomiędzy średnią wysokością dofinansowania na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu związanych z partią rządzącą, a tych które są zarządzane przez osoby z partii opozycyjnej. Różnica pomiędzy skrajnymi średnimi wartościami na 1 mieszkańca wynosi ponad 241 zł.

Zestawiając ze sobą proporcje pomiędzy liczbą ludności zamieszkującej teren zarządzany przez osobę z określonej grupy politycznej do proporcji rozdysponowanych środków finansowych otrzymujemy poniżej przedstawiony obraz.

Wykres 21. Miasta na prawach powiatu. Udział w podziale środków (w %)

Wykres 22. Miasta na prawach powiatu. Rozkład sumy kwot dofinansowania otrzymanego w 2021 roku z RFRD (w zł) do sumy długości dróg powiatowych (w km) w każdym z województw

Z powyższego wykresu wynika, że nie ma korelacji pomiędzy długością powiatowej sieci drogowej, w mieście na prawach powiatu, a kwotą dofinansowania trafiającą w 2021 roku do danego województwa.

Reasumując przeprowadzoną analizę przede wszystkim należy zwrócić uwagę na fakt, że RFRD został skonstruowany jako program wieloletni. W związku z czym analiza dotycząca określonego roku (w tym przypadku 2021) podziału środków chociaż obrazuje fakty to jednak może nie być odpowiednio miarodajną oceną korespondującą z założeniami tego programu.

W przedstawianej analizie dokonano podsumowania naboru, którego wyniki zostały opublikowane 21 kwietnia 2021 r. Z zebranych i zaprezentowanych danych wynika, że pula dofinansowania w ramach ww. Funduszu dla powiatów wyniosła ponad 1 265 mln zł, a dla miast na prawach powiatu ponad 150 mln zł. W przypadku powiatów dofinansowanie na 2021 r. otrzymało 251 samorządów, a w przypadku miast było to 40 samorządów.

Kolejna obserwacja prowadzi do wniosków, że wysokość otrzymanego wsparcia w powiatach (w odniesieniu do samorządów, które otrzymały dofinansowanie) waha się w przedziale od 1,3 tys. zł do ponad 42,26 mln zł na powiat. Średnia dla powiatów, które otrzymały dofinansowanie na 2021 r. wynosi nieco ponad 5 mln zł.

Analizując rozkład średnich wysokości dofinansowań na rok 2021 w poszczególnych województwach widzimy pewien trend. Otóż największa średnia wysokość dofinansowania dla powiatów dotyczy województwa lubelskiego (średnio na powiat przyznano ponad 10,62 mln zł), a najniższa średnia jest dla województwa opolskiego (średnio nieco ponad 2,23 mln zł na powiat).

W przypadku miast na prawach powiatu wysokość otrzymanego wsparcia waha się w przedziale od 195 tys. zł do ponad 18,46 mln zł na miasto. Natomiast średnia kwota dofinansowania na 2021 r. w miastach na prawach powiatu wynosi ponad 3,76 mln zł.

Największa średnia dotyczy, podobnie jak w powiatach, województwa lubelskiego (średnio na miasto na prawach powiatu przyznano ponad 15,46 mln zł), a najniższe dofinansowanie dotyczy województwa warmińsko-mazurskiego (195 tys. zł).

Z przeprowadzonego badania wynika, że wysokość otrzymanego wsparcia na 2021 rok jest mocno związana z grupą polityczną reprezentowaną przez prezydenta miasta na prawach powiatu lub starostę powiatu oraz jego ewentualnego koalicjanta i nie ma na to też wpływu liczba mieszkańców, czy długość dróg powiatowych.

Zestawiając ze sobą proporcje pomiędzy liczbą ludności zamieszkującą teren danego powiatu zarządzany przez osobę z określonej grupy politycznej do proporcji rozdysponowanych środków finansowych widzimy następującą zależność: dla terenu zamieszkałego przez 35,19%, a w którym grupą zarządzającą jest opcja rządząca przyznano ponad 51% środków; kolejno, w przypadku terenu, na którym istnieje koalicja z PiS (zamieszkałą przez 13,1% mieszkańców) przyznano 12,95% dofinansowania; teren, na którym zarządzają osoby niezależne (zamieszkały przez 27,43% populacji) otrzymał 20,41% dofinansowania, a teren zarządzany przez osoby z opozycji (24,67% populacji) jedynie 15,2% środków finansowych.

Obrazując te same proporcje liczby ludności zamieszkującą teren danego miasta na prawach powiatu zarządzanego przez osobę z określonej grupy politycznej do proporcji rozdysponowanych środków finansowych widzimy następującą zależność: dla terenu zamieszkałego przez niecały 1% mieszkańców, a w którym grupą zarządzającą jest opcja rządząca przyznano ponad 20% środków; kolejno, w przypadku terenu, na którym istnieje koalicja z PiS (zamieszkałą przez 7,40% mieszkańców) przyznano 12,93% dofinansowania; teren, na którym zarządzają osoby niezależne (zamieszkały przez 32,97% populacji) otrzymał 37,28% dofinansowania, a teren zarządzany przez osoby z opozycji (58,64% populacji) jedynie 29,24% środków finansowych.

Z przedstawionego zestawienia proporcji pomiędzy liczbą ludności zamieszkującą teren zarządzany przez osobę z określonej grupy politycznej do proporcji rozdysponowanych środków finansowych w powiatach i miastach na prawach powiatu wynika, że w samorządach kierowanych przez osobę z partii rządzącej odsetek otrzymanego dofinansowania znacznie przewyższa procentową liczbę mieszkańców.

Podsumowując zaprezentowane w dokumencie analizy należy stwierdzić, że brak transparentnego kryterium podziału środków w ramach RFRD powoduje podejrzenia co do partyjnego klucza ich dystrybucji. Dodatkowo ogromna rozpiętość pomiędzy przyznanymi kwotami – nie licząca z obiektywnym czynnikiem, jak np. ilością mieszkańców czy długością dróg będących w zarządzie danej JST – powoduje wśród samorządów terytorialnych oczywiste poczucie niesprawiedliwości. Widoczne różnice lepszego traktowania osób ze swojego obozu politycznego wzmacnia poczucie krzywdy wśród innych samorządów nie związanych z żadną partią lub będących w opozycji. Sytuacja ta przyczynia się do pogłębiania podziałów z jakimi mamy do czynienia w Polsce. Jest także sprzeczna z podstawami demokratycznego państwa oraz zasadą subsydiarności. Zdaniem autorów raportu kolejne nabory prowadzone w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg powinny odbywać się w oparciu o jasne, sprawiedliwe i transparentne kryteria podziału tych środków, tj. przy wykorzystaniu odpowiednich wskaźników jak np. dotyczących liczebności populacji zamieszkujących dany teren, stopnia jego rozwoju, długości posiadanej sieci drogowej, itp. Kryteria te powinny zostać wypracowane wspólnie z ekspertami samorządowymi będącymi przedstawicielami korporacji samorządowych pracujących w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Spis treści

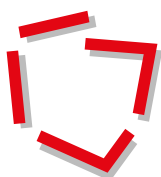
1. Wprowadzenie	2
2. Dane szczegółowe	5
a. Powiaty	6
b. Miasta na prawach powiatu	17
3. Wnioski	27

Copyright by
Związek Powiatów Polskich

Warto wiedzieć więcej
Analizy samorządowe

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

ISSN 2657-8638

Wydawca:
Związek Powiatów Polskich
Pałac Kultury i Nauki (27 piętro, pokój 2704)
00-901 Warszawa, Plac Defilad 1
www.zpp.pl
tel. +48 22 656 63 34
fax +48 22 656 63 33